

20819 LLEI ORGÀNICA 8/1982, de 10 d'agost, de l'Estatut d'autonomia d'Aragó. («BOE» 195, de 16-8-1982.)

JUAN CARLOS I, REI D'ESPANYA

A tots els qui vegeu i entengueu aquesta Llei orgànica.

Sapigueu: que les Corts Generals han aprovat la Llei orgànica següent i jo la sanciono.

TÍTOL PRELIMINAR

Article primer

Aragó, com a expressió de la seva unitat i identitat històrica, accedeix al seu autogovern, de conformitat amb la Constitució espanyola i amb aquest Estatut que n'és la norma institucional bàsica.

Article segon

U. Les províncies d'Osca, Terol i Saragossa es constitueixen en la Comunitat Autònoma d'Aragó.

Dos. El territori de la Comunitat Autònoma d'Aragó comprèn el dels municipis que integren les províncies esmentades.

Article tercer

U. La bandera d'Aragó és la tradicional de les quatre barres vermelles horitzontals sobre fons groc.

Dos. L'escut d'Aragó és el tradicional dels quatre quaters, rematat per la corona corresponent, que figura al centre de la bandera.

Article quart

U. Als efectes d'aquest Estatut tenen la condició política d'aragonesos els ciutadans espanyols que, d'acord amb les lleis generals de l'Estat, tinguin veïnatge administratiu en qualsevol dels municipis d'Aragó.

Dos. També gaudeixen dels drets polítics previstos en aquest Estatut els espanyols residents a l'estranger que hagin tingut el seu últim veïnatge administratiu a Aragó i acreditin aquesta condició en el Consolat d'Espanya corresponent. Els mateixos drets corresponen als seus descendents, si així ho sol·liciten, sempre que tinguin la nacionalitat espanyola.

Article cinquè

Aragó estructura la seva organització territorial en municipis i províncies. Una llei de les Corts d'Aragó pot ordenar la constitució i regulació de les comarques.

Article sisè

U. Els drets, llibertats i deures fonamentals dels aragonesos són els establerts a la Constitució.

Dos. Correspon als poders públics aragonesos, sens perjudici de l'acció estatal i dins l'àmbit de les seves respectives competències:

a) Promoure les condicions adequades perquè la llibertat i la igualtat de l'individu i dels grups en què s'integra siguin reals i efectives; remoure els obstacles que impedeixin o dificultin la seva plenitud, i facilitar la participació de tots els aragonesos en la vida política, econòmica, cultural i social.

b) Impulsar una política tendent a la millora i equiparació de les condicions de vida i treball dels aragonesos, i propugnar especialment les mesures que evitin el seu èxode, alhora que facin possible el retorn dels que viuen i treballen fora d'Aragó.

c) Promoure la correcció dels desequilibris econòmics, socials i culturals entre els diferents territoris d'Aragó, fomentant la seva solidaritat mútua.

Article setè

Les diverses modalitats lingüístiques d'Aragó gaudeixen de protecció, com a elements integrants del seu patrimoni cultural i històric.

Article vuitè

Els poders públics aragonesos han de vetllar perquè les comunitats aragoneses establertes fora d'Aragó puguin, en la forma i amb l'abast que determini una llei de les Corts aragoneses, participar en la vida social i cultural d'Aragó, sense que això suposi en cap cas la concessió de drets polítics.

Article novè

U. Les normes i disposicions de la Comunitat Autònoma d'Aragó tenen eficàcia territorial, sens perjudici de les excepcions que es puguin establir en cada matèria i de les situacions que s'hagin de regir per l'Estatut personal o altres regles d'extraterritorialitat.

Dos. Les normes que integren el dret civil d'Aragó tenen eficàcia personal i són aplicables a tots els que tinguin el veïnatge civil aragonès, independentment del lloc de la seva residència, i a excepció de les disposicions a les quals se'ls atribueixi legalment eficàcia territorial.

Article deu

Es poden incorporar a la Comunitat Autònoma d'Aragó altres territoris o municipis, limítrofs o enclavats, mitjançant el compliment dels requisits següents, sens perjudici d'altres que es puguin exigir legalment:

a) Que sol·licitin la incorporació l'Ajuntament o la majoria dels ajuntaments interessats i que s'escolti la comunitat o província a la qual pertanyin els territoris o municipis a agregar.

b) Que ho acordin els habitants d'aquests municipis o territoris, mitjançant consulta expressament convocada a aquest efecte i amb l'autorització competent prèvia.

c) Que ho aprovin les Corts d'Aragó i, posteriorment, les Corts Generals de l'Estat mitjançant una llei orgànica.

TÍTOL PRIMER

Organització institucional de la Comunitat Autònoma d'Aragó

Article onze

Són òrgans institucionals de la Comunitat Autònoma les Corts d'Aragó, el president, la Diputació General i el Justícia d'Aragó.

CAPÍTOL PRIMER

Les Corts d'Aragó

Article dotze

U. Les Corts d'Aragó representen el poble aragonès, exerceixen la potestat legislativa pròpia de la Comunitat Autònoma, impulsen i controlen l'acció de la Diputació

General, aproven els pressupostos regionals i exerceixen les altres competències que els confereixen la Constitució, aquest Estatut i altres normes de l'ordenament jurídic.

Dos. Les Corts d'Aragó són inviolables.

Article tretze

La seu de les Corts d'Aragó es determina per una llei d'aquestes, sens perjudici que es puguin dur a terme sessions en altres llocs dins el territori d'Aragó.

Article catorze

U. Les Corts d'Aragó estableixen el seu propi reglament, aproven el seu pressupost i regulen l'Estatut dels seus funcionaris i personal. El reglament s'aprova per majoria absoluta dels seus membres.

Dos. Les Corts d'Aragó elegeixen, d'entre els seus membres, un president, una Mesa i una diputació permanent.

Tres. Les Corts funcionen en Ple i en comissions.

Quatre. Les comissions són permanents i, si s'escau, especials o d'investigació. Les comissions permanents tenen com a missió fonamental dictaminar els projectes de llei, per al seu debat i aprovació posteriors en el Ple.

Cinc. Durant el temps que les Corts d'Aragó no estiguin reunides o quan hagi expirat el seu mandat es constitueix una diputació permanent, la composició, elecció dels membres, procediment d'actuació i funcions de la qual regula el mateix Reglament de les Corts.

Sis. Els diputats de les Corts d'Aragó es constitueixen en grups parlamentaris, les condicions de formació, organització i funcions dels quals regula el Reglament de la Cambra. Els grups parlamentaris esmentats participen en la Diputació Permanent i comissions, en proporció a la seva importància numèrica.

Set. Les Corts d'Aragó es reuneixen en sessions ordinàries i extraordinàries.

Vuit. Els períodes ordinaris de sessions comprenen cent vint dies i tenen lloc entre setembre i desembre, el primer període, i entre febrer i juny, el segon.

Nou. Les sessions extraordinàries les convoca el president de les Corts d'Aragó, amb especificació, en tot cas, de l'ordre del dia, a petició de la Diputació Permanent, d'una cinquena part dels diputats o del nombre de grups parlamentaris que el determini el Reglament de les Corts, així com a petició de la Diputació General.

Article quinze

U. Les Corts d'Aragó exerceixen la potestat legislativa pròpia de la Comunitat.

Dos. La potestat legislativa de les Corts d'Aragó únicament és delegable a la Diputació General, en els termes previstos als articles vuitanta-dos, vuitanta-tres i vuitanta-quatre de la Constitució.

Tres. La iniciativa legislativa correspon als membres de les Corts d'Aragó i a la Diputació General, en els termes que estableixi una llei de les Corts. Una llei de les Corts d'Aragó ha de regular la iniciativa legislativa popular.

Article setze

També és competència de les Corts d'Aragó:

a) L'elecció, d'entre els seus membres, del president de la Diputació General.

b) La designació dels senadors a què es refereix l'article seixanta-nou, cinc, de la Constitució. Aquesta designació s'ha de fer en proporció al nombre de diputats de cada grup parlamentari en els termes que estableixi una llei de les Corts d'Aragó.

c) L'exercici de la iniciativa legislativa prevista a l'article vuitanta-set, dos, de la Constitució.

d) L'exercici de la iniciativa de reforma de la Constitució, segons el que disposa l'article cent seixanta-sis d'aquesta.

e) La fixació de les previsions d'índole política, social i econòmica que, d'acord amb l'article cent trenta-u, dos, de la Constitució, hagi de subministrar la Comunitat Autònoma d'Aragó al Govern de la nació, per a l'elaboració dels projectes de planificació.

f) Ratificar els acords i convenis de cooperació en els que la Comunitat Autònoma d'Aragó sigui part.

g) L'aprovació del programa de la Diputació General.

h) Examinar i aprovar els seus propis comptes i els comptes de la Diputació General d'Aragó, sens perjudici del control que correspongui al Tribunal de Comptes d'acord amb el que disposa l'article cent cinquanta-tres de la Constitució.

i) Interposar recurs davant el Tribunal Constitucional en els conflictes de competència a què es refereix l'apartat c) del número u de l'article cent seixanta-u de la Constitució i l'article cent seixanta-dos de la mateixa norma constitucional.

j) Aprovar els plans generals de foment relatius al desenvolupament econòmic de la Comunitat Autònoma d'Aragó, dins els objectius marcats per la política econòmica nacional.

k) Rebre la informació que proporcionarà el Govern de la nació pel que fa a tractats internacionals i projectes de legislació duanera, quan es refereixin a matèries d'interès particular per a Aragó.

l) L'exercici de la potestat tributària i l'autorització del recurs al crèdit.

ll) El control dels mitjans de comunicació social la titularitat dels quals correspongui a la Comunitat Autònoma.

m) Controlar l'ús de la delegació legislativa a què fa referència l'article quinze, dos, sens perjudici del control pels tribunals.

Article disset

U. Les Corts d'Aragó poden exigir la responsabilitat política del president i de la Diputació General mitjançant l'adopció, per majoria absoluta, d'una moció de censura que no es pot replantejar fins transcorregut un any.

Dos. La moció de censura l'ha de proposar, almenys, un quinze per cent dels diputats, i ha d'incloure un candidat a la Presidència de la Diputació General.

Tres. Una llei de les Corts d'Aragó, aprovada per majoria absoluta, n'ha de regular el procediment.

Article divuit

U. Les Corts d'Aragó tenen caràcter monocameral i estan constituïdes per diputats elegits mitjançant sufragi universal, igual, lliure, directe i secret.

Dos. Les Corts d'Aragó són elegides per un període de quatre anys.

Tres. L'elecció es verifica atenent criteris de representació proporcional, que assegurin, a més, la representació de les diverses zones del territori.

Quatre. La circumscripció electoral és la província.

Cinc. Els diputats a les Corts d'Aragó no estan vinculats per mandat imperatiu i són inviolables, fins i tot després d'haver cessat en el seu mandat, pels vots i opinions que emetin en l'exercici del seu càrrec.

Sis. Durant el seu mandat no poden ser detinguts ni retinguts pels actes delictius comesos en el territori aragonès, sinó en cas de flagrant delictes, i, en tot cas, correspon decidir sobre la seva inculpció, presó, processament i judici al Tribunal Superior de Justícia d'Aragó. Fora d'aquest territori, la seva responsabilitat és exigible, en

els mateixos termes, davant la Sala Penal del Tribunal Suprem.

Set. L'exercici del càrrec de diputat a les Corts d'Aragó és gratuït, i només perceben dietes per assistència a sessions i despeses de desplaçament.

Vuit. La llei electoral, aprovada a les Corts d'Aragó, ha de determinar les causes de inelegibilitat i incompatibilitat dels diputats.

Nou. Són elegibles a les Corts d'Aragó els ciutadans que, tenint la condició política d'aragonesos, estiguin en el ple ús dels seus drets polítics.

Article dinou

Les Corts d'Aragó estan integrades per un nombre de diputats comprès entre seixanta i setanta-cinc, i a cada circumscripció electoral correspon un nombre tal que la xifra d'habitants necessaris per assignar un diputat a la circumscripció més poblada no superi dos, setanta-cinc vegades la corresponent a la menys poblada.

Article vint

U. Les lleis aragoneses les promulga, en nom del Rei, el president de la Diputació General aragonesa, que n'ha d'ordenar la publicació en el «Butlletí Oficial d'Aragó» i en el «Butlletí Oficial de l'Estat», en un termini no superior a quinze dies des de la seva aprovació. Als efectes de la seva vigència, regeix la data de publicació en el «Butlletí Oficial d'Aragó».

Dos. Les lleis emanades de les Corts d'Aragó només estan subjectes al control de la seva constitucionalitat pel Tribunal Constitucional.

CAPÍTOL II

El president

Article vint-i-u

U. El president de la Diputació General d'Aragó l'elegeixen les Corts d'Aragó, d'entre els seus diputats, i el nomena el Rei.

Dos. El president posseeix la representació suprema d'Aragó i l'ordinària de l'Estat en aquest territori. Presideix la Diputació General i dirigeix i coordina la seva acció.

Tres. El president respon políticament davant les Corts d'Aragó.

Quatre. El president de la Diputació General d'Aragó no pot exercir altres funcions representatives que les pròpies del mandat parlamentari, ni qualsevol altra funció pública que no derivi del seu càrrec, ni activitat professional o mercantil alguna.

Article vint-i-dos

U. El president de les Corts d'Aragó, amb la consulta amb les forces polítiques representades parlamentàriament, i escoltada la Mesa, ha de proposar un candidat a president de la Diputació General.

Dos. El candidat ha de presentar el seu programa a les Corts. Per ser elegit el candidat ha d'obtenir majoria absoluta, en primera votació; si no l'obté, s'ha de procedir a una nova votació vint-i-quatre hores després de l'anterior, i la confiança s'entén atorgada si obté majoria simple. En cas de no aconseguir aquesta majoria, s'han de tramitar propostes successives en la forma prevista anteriorment, i entre cadascuna d'aquestes ha de transcórrer un termini no superior a deu dies.

Tres. Si transcorregut el termini de dos mesos a partir de la constitució de les Corts d'Aragó no ha estat elegit cap candidat, les Corts electes queden dissoltes, i s'ha de procedir a la convocatòria de noves eleccions. El mandat

de les noves Corts dura, en tot cas, fins a la data en què hauria conclòs el de les primeres.

CAPÍTOL III

La Diputació General

Article vint-i-tres

U. La Diputació General exerceix la funció executiva i la potestat reglamentària de la Comunitat Autònoma d'Aragó.

Dos. La Diputació General està constituïda pel president i els consellers, que el president nomena i destitueix lliurement. El nombre de consellers amb responsabilitat executiva no pot excedir els deu.

Tres. Una llei de les Corts d'Aragó ha de determinar l'estatut dels seus membres i les seves atribucions, així com el règim d'incompatibilitats.

Quatre. La Diputació General respon políticament davant les Corts d'Aragó de forma solidària, sens perjudici de la responsabilitat directa de cada conseller per la seva gestió.

Article vint-i-quatre

U. La seu de la Diputació General és a Saragossa.

Dos. Mitjançant una llei de les Corts d'Aragó es pot modificar la seu de la Diputació General.

Article vint-i-cinc

U. El president i els altres membres de la Diputació General, durant el seu mandat i pels actes delictius comesos en el territori d'Aragó, no poden ser detinguts ni retinguts, excepte en supòsit de flagrant delictes, i en tot cas correspon decidir sobre la seva inculpació, presó, processament i judici al Tribunal Superior de Justícia d'Aragó.

Dos. Fora de l'àmbit territorial d'Aragó, la responsabilitat penal és exigible en els mateixos termes davant la Sala Penal del Tribunal Suprem.

Article vint-i-sis

La Diputació General d'Aragó pot interposar recursos d'inconstitucionalitat i personar-se en el Tribunal Constitucional en els supòsits i termes previstos en la Constitució i en la llei orgànica del Tribunal Constitucional.

Article vint-i-set

U. La Diputació General cessa després de la celebració d'eleccions a les Corts d'Aragó, en cas de pèrdua de la confiança parlamentària i per dimissió, mort o incapacitació del seu president.

Dos. La Diputació General cessant continua en funcions fins a la presa de possessió de la nova.

CAPÍTOL IV

L'Administració de justícia

Article vint-i-vuit

El Tribunal Superior de Justícia d'Aragó és l'òrgan jurisdiccional en què culmina l'organització judicial en el seu àmbit territorial i davant el qual s'exhaureixen les successives instàncies processals en els termes de l'article cent cinquanta-dos de la Constitució i d'acord amb aquest Estatut.

Article vint-i-nou

U. D'acord amb el que estableix la Llei orgànica del poder judicial, les competències dels òrgans jurisdiccionals a Aragó s'estenen:

- a) En l'ordre civil, a totes les instàncies i graus, inclosos els recursos de cassació i de revisió, en les matèries de dret civil foral aragonès.
- b) En l'ordre penal i social, a totes les instàncies i graus, a excepció dels recursos de cassació i revisió.
- c) En l'ordre contenciós administratiu, a totes les instàncies i graus, quan es tracti d'actes o reglaments emanats de la Diputació General i de l'Administració de la Comunitat Autònoma, en matèries la legislació de les quals correspongui en exclusiva a les Corts aragoneses.
- d) A les qüestions de competència entre òrgans judicials a Aragó.
- e) Als recursos governatius sobre qualificació de documents referents al dret civil aragonès, que hagin de tenir accés als registres de la propietat.

Dos. En la resta de matèries es pot interposar, quan escaigui, davant el Tribunal Suprem, el recurs de cassació o el que correspongui, segons les lleis de l'Estat i, si s'escau, el de revisió. El Tribunal Suprem també resol els conflictes de competència i jurisdicció entre els tribunals d'Aragó i els altres d'Espanya.

Article trenta

U. El president i els magistrats del Tribunal Superior de Justícia d'Aragó són nomenats en la forma prevista per les lleis orgàniques del poder judicial i del Consell General del Poder Judicial, i és un mèrit preferent el coneixement del dret propi d'Aragó, sense que es pugui establir cap excepció per raó de naturalesa o de veïnatge.

Dos. El president del Tribunal Superior de Justícia d'Aragó el nomena el Rei.

Article trenta-u

U. El nomenament dels magistrats, jutges i secretaris s'efectua en la forma prevista a les lleis orgàniques del poder judicial i del Consell General del Poder Judicial, i és un mèrit preferent el coneixement del dret propi d'Aragó, sense que es pugui establir cap excepció per raó de naturalesa o de veïnatge.

Dos. Els notaris i els registradors de la propietat i mercantils els nomena la Comunitat Autònoma, de conformitat amb les lleis de l'Estat. Per a la provisió de notaris i registres, els candidats són admesos en igualtat de drets, tant si exerceixen en el territori d'Aragó com a la resta d'Espanya. En aquests concursos i oposicions és un mèrit preferent l'especialització en dret aragonès, sense que es pugui establir cap excepció per raó de naturalesa o veïnatge.

Article trenta-dos

U. En la relació amb l'Administració de justícia, exceptuant la militar, correspon a la Comunitat Autònoma:

- a) Exercir totes les facultats que les lleis orgàniques del poder judicial i del Consell General del Poder Judicial reconeixin o atribueixin al Govern de l'Estat.
- b) Fixar els límits de les demarcacions territorials dels òrgans jurisdiccionals d'Aragó localitzant la seva capitalitat.

Dos. Correspon íntegrament a l'Estat, de conformitat amb les lleis generals, l'organització i funcionament del Ministeri Fiscal.

CAPÍTOL V

El Justícia d'Aragó*Article trenta-tres*

U. El Justícia d'Aragó, sens perjudici de la institució prevista a l'article cinquanta-quatre de la Constitució i la seva coordinació amb aquesta, té com a missions específiques:

- a) La protecció i defensa dels drets individuals i col·lectius reconeguts en aquest Estatut.
- b) La tutela de l'ordenament jurídic aragonès, vetllant per la seva defensa i aplicació.
- c) La defensa d'aquest Estatut.

Dos. En l'exercici de la seva funció, el Justícia d'Aragó pot supervisar l'activitat de l'Administració de la Comunitat Autònoma.

Tres. El Justícia ha de retre comptes de la seva gestió davant les Corts d'Aragó.

Article trenta-cuatro

Una llei de les Corts d'Aragó ha de concretar l'abast de les funcions del Justícia, així com el procediment de la seva elecció per aquelles i el règim d'incompatibilitats.

TÍTOL II

Competències de la Comunitat Autònoma*Article trenta-cinc*

U. Correspon a la Comunitat Autònoma d'Aragó la competència exclusiva en les matèries següents:

Primer.—Organització de les seves institucions d'auto-govern.

Segon.—Les alteracions dels termes municipals compresos en el seu territori i, en general, les funcions que corresponguin a l'Administració de l'Estat sobre les corporacions locals i la transferència o delegació de les quals autoritzi la legislació sobre règim local.

Tercer.—Ordenació del territori, urbanisme i habitatge.

Quart.—La conservació, modificació i desenvolupament del dret civil aragonès, sens perjudici de les competències exclusives de l'Estat, així com del processal civil derivat de les peculiaritats del seu dret substantiu.

Cinquè.—Obres públiques d'interès d'Aragó, dins el seu territori i que no tinguin la qualificació legal d'interès general de l'Estat ni afectin una altra comunitat autònoma.

Sisè.—Ferrocarrils, carreteres i camins, l'itinerari dels quals es desenvolupi íntegrament en el territori de la Comunitat Autònoma, i en els mateixos termes, el transport terrestre, fluvial i per cable dins el seu propi territori. Establiment de centres de contractació i terminals de càrrega en matèria de transport terrestre en l'àmbit de la Comunitat.

Setè.—Aeroports i heliports esportius, així com les instal·lacions de navegació i esport en aigües interiors i, en general, les que no duguin a terme activitats comercials.

Vuitè.—Agricultura, ramaderia i indústries agroalimentàries, d'acord amb l'ordenació general de l'economia.

Novè.—Tractament especial de les zones de muntanya.

Deu.—Forests, aprofitaments i serveis forestals, vies pecuàries, pastures i espais naturals protegits, en el marc de la legislació bàsica de l'Estat.

Onze.—Els projectes, la construcció i explotació dels aprofitaments hidràulics, canals i regadius, d'interès de la

Comunitat Autònoma. Aigües minerals, termals i subterranies.

L'ordenació de recursos i aprofitaments hidràulics, canals i regadius, inclosos els hidroelèctrics, quan les aigües discorren íntegrament dins el territori d'Aragó.

Dotze.—Pesca en aigües interiors, fluvials i lacustres, aqüicultura i caça. Protecció dels ecosistemes en què es duguin a terme les activitats esmentades.

Tretze.—Fires i mercats interiors. Establiment i ordenació de centres de contractació de mercaderies, de conformitat amb la legislació general mercantil.

Catorze.—La planificació de l'activitat econòmica i el foment del desenvolupament econòmic de la Comunitat Autònoma dins els objectius marcats per la política econòmica nacional. La creació i gestió d'un sector públic regional propi de la Comunitat.

Quinze.—Artesania.

Setze.—Museus, arxius i biblioteques, conservatoris de música i dansa i centres de belles arts d'interès per a la Comunitat Autònoma de titularitat no estatal.

Disset.—Promoció i ordenació del turisme en l'àmbit territorial d'Aragó.

Divuit.—Promoció de l'esport i de la utilització adequada de l'oci.

Dinou.—Assistència, benestar social i desenvolupament comunitari. Joventut, promovent les condicions per a la seva participació lliure i eficaç en el desenvolupament polític, social econòmic i cultural.

Vint.—Sanitat i higiene.

Vint-i-u.—Estadística per als fins de la Comunitat Autònoma, coordinada amb la de l'Estat i la resta de comunitats autònomes.

Vint-i-dos.—Vigilància i protecció dels seus edificis i instal·lacions, i coordinació i altres facultats en relació amb les policies locals en els termes que estableixi una llei orgànica.

Vint-i-tres.—Cultura, amb especial referència a les manifestacions peculiars d'Aragó i a les seves modalitats lingüístiques, vetllant per la seva conservació i promovent-ne l'estudi.

Vint-i-quatre.—Qualssevol altres que li corresponguin d'acord amb la Constitució, aquest Estatut i l'ordenament jurídic vigent.

Dos. En l'exercici d'aquestes competències correspon a la Comunitat Autònoma d'Aragó la potestat legislativa, la reglamentària i la funció executiva, que ha d'exercir respectant, en tot cas, el que disposen els articles cent quaranta i cent quaranta-nou, u, de la Constitució i aquest Estatut.

Article trenta-sis

U. En el marc de la legislació bàsica de l'Estat i, si s'escau, en els termes que aquesta estableixi correspon a la Comunitat Autònoma d'Aragó, per a l'exercici de les competències establertes a l'article cent quaranta-vuit de la Constitució, el desplegament legislatiu i l'execució en les matèries següents:

a) Especialitats del règim jurídic administratiu derivades de l'organització pròpia de la regió.

b) Règim miner i energètic. Instal·lacions de producció, distribució i transport d'energia elèctrica dins el seu territori, quan el seu aprofitament no afecti un altre territori, i les instal·lacions de transport i distribució de gas natural i gasos líquids de petroli, en els mateixos termes.

c) Comerç interior i defensa del consumidor i usuari.

d) Indústria, sens perjudici del que determinin les normes de l'Estat per raons de seguretat, sanitària o d'interès militar i les normes relacionades amb les indústries que estiguin subjectes a la legislació de mines, hidrocarburs i energia nuclear. Queda reservada a la competència

exclusiva de l'Estat l'autorització per a transferències de tecnologia estrangera.

e) Coordinació hospitalària en general, inclosa la de la Seguretat Social.

f) Recerca en matèries d'interès per a la Comunitat Autònoma.

g) El patrimoni cultural, històric artístic, monumental, arqueològic, arquitectònic i científic d'interès per a la Comunitat Autònoma.

Dos. Correspon a la Comunitat Autònoma d'Aragó l'execució de la legislació de l'Estat en les matèries següents:

a) Ordenació del transport de mercaderies v viatgers que tinguin el seu origen i la seva destinació dins la Comunitat Autònoma, sense perjudici de l'execució directa que es reservi l'Estat.

b) Denominacions d'origen.

c) Protecció del medi ambient.

d) Casinos, jocs, apostes i combinacions aleatòries, a exclusió de les apostes mútues esportivobenèfiques.

e) Publicitat i espectacles, sens perjudici de les normes dictades per l'Estat per a sectors i mitjans específics.

f) Plans establerts per l'Estat per a la implantació o reestructuració de sectors industrials.

Tres. Igualment, corresponen a la Comunitat Autònoma d'Aragó les competències que amb caràcter de desplegament legislatiu i execució es derivin de les lleis marc aprovades per les Corts Generals, d'acord amb el que disposa l'article cent cinquanta, u, de la Constitució, i que es refereixen a les matèries compreses a l'article cent quaranta-nou, u, d'aquesta.

Quatre. Així mateix, correspon a la Comunitat Autònoma d'Aragó, dins el seu territori, l'execució de la legislació general de l'Estat en les matèries en què la pròpia norma atribueixi a aquella la funció executiva. En els mateixos termes, la potestat reglamentària, l'administració i la inspecció.

Article trenta-set

U. La Comunitat Autònoma d'Aragó també exerceix competències, en els termes que s'assenyalen a l'apartat segon d'aquest article, en les matèries següents:

a) L'ensenyament en tota la seva extensió, nivells i graus, modalitats i especialitats, en l'àmbit de les seves competències, sens perjudici del que disposen l'article vint-i-set de la Constitució i les lleis orgàniques que, de conformitat amb l'apartat u de l'article vuitanta-u d'aquesta, el despleguin, de les facultats que atribueix a l'Estat el número trenta de l'apartat u de l'article cent quaranta-nou de la Constitució i de l'alta inspecció necessària per al seu funcionament i garantia.

b) Legislació laboral i cooperatives.

c) Seguretat Social.

d) Premsa, ràdio i televisió.

e) Cambres agràries, de la propietat, de comerç i d'indústria, i altres de naturalesa equivalent.

f) Col·legis professionals i exercici de les professions titulades.

Dos. L'assumpció de les competències previstes a l'apartat anterior d'aquest article, així com aquelles altres que, regulades en aquest Estatut, estiguin incloses en l'àmbit de l'article cent quaranta-nou, u, de la Constitució, s'han de realitzar per un dels procediments següents:

a) Transcorreguts els cinc anys previstos a l'article cent quaranta-vuit, dos, de la Constitució, amb l'acord previ de les Corts d'Aragó adoptat per majoria absoluta i amb la llei orgànica prèvia aprovada per les Corts Gene-

ral, segons el que preveu l'article cent quaranta-set, tres, de la Constitució.

b) Mitjançant lleis orgàniques de delegació o transferència, seguint el procediment de l'article cent cinquanta, dos, de la Constitució, bé a iniciativa de les Corts d'Aragó, del Govern de la nació, del Congrés dels Diputats o del Senat.

Tant en un procediment com en l'altre, la llei orgànica ha d'assenyalar les competències que passen a ser exercides per la Comunitat Autònoma i els termes en què s'han de portar a terme.

Article trenta-vuit

U. La Comunitat Autònoma d'Aragó exerceix la iniciativa legislativa prevista a l'article vuitanta-set, dos, de la Constitució per a l'aprovació per l'Estat, si s'escau, de les lleis a què es fa referència a l'article anterior, en virtut del que disposa l'article cent cinquanta, dos, de la Constitució.

Dos. Sens perjudici del que estableixen els articles precedents, la Comunitat Autònoma d'Aragó, d'acord amb qualsevol dels procediments assenyalats a l'apartat dos de l'article anterior, pot assumir altres facultats de titularitat estatal.

Article trenta-nou.

En el marc de l'ordenació general de l'economia, i d'acord amb les disposicions que en ús de les seves facultats dicti l'Estat, correspon a la Comunitat Autònoma la competència exclusiva sobre les institucions de crèdit cooperatiu públic i territorial i caixes d'estalvis per al foment del desenvolupament econòmic d'Aragó.

Article quaranta

U. La Comunitat Autònoma d'Aragó pot sol·licitar del Govern de la nació la subscripció de tractats o convenis internacionals en matèries d'interès per a Aragó i, en especial, els derivats de la seva situació geogràfica com a regió fronterera.

Dos. La Diputació General d'Aragó ha d'adoptar les mesures necessàries per a l'execució, dins el seu territori, de tots els tractats internacionals i dels actes normatius de les organitzacions internacionals, en el que afectin les matèries pròpies de les competències de la Comunitat Autònoma.

Article quaranta-u

Amb relació als centres universitaris a Aragó, la Comunitat Autònoma, dins el seu territori, ha d'assumir les competències i exercir les funcions que li puguin correspondre en el marc de la legislació general o, si s'escau, de les delegacions que es puguin produir, i fomentar la recerca en l'àmbit universitari, especialment referida a matèries o aspectes peculiars d'Aragó, procurant la creació de centres en totes les províncies amb ple respecte a l'autonomia universitària.

Article quaranta-dos

U. En les matèries de competència exclusiva de la Comunitat Autònoma el dret propi d'Aragó és aplicable en el seu territori amb preferència a qualsevol altre, en els termes previstos en aquest Estatut.

Dos. En defecte de dret propi, és aplicable, com a supletori, el dret general de l'Estat.

TÍTOL III

L'Administració pública a Aragó

CAPÍTOL PRIMER

L'Administració pública de la Comunitat Autònoma

Article quaranta-tres

Correspon a la Comunitat Autònoma la creació de la seva pròpia Administració pública, d'acord amb els principis generals continguts en aquest Estatut i supletòriament amb els que regeixen l'organització i el funcionament de l'Administració general de l'Estat.

Article quaranta-cuatro

U. L'Administració pública de la Comunitat Autònoma, constituïda per òrgans jeràrquicament ordenats i dependents de la Diputació General, té personalitat jurídica única i gaudeix en l'exercici de les seves competències de les potestats i drets de l'Administració de l'Estat.

Dos. Les funcions administratives i executives de la Comunitat Autònoma les han de realitzar els òrgans i institucions dependents de la Diputació General, sobre els principis de jerarquia, eficàcia, objectivitat, economia, coordinació, desconcentració i descentralització.

Aquests òrgans i institucions es poden establir en diverses localitats d'Aragó.

Tres. En desenvolupament del principi d'economia, i sens perjudici de l'eficàcia, l'Administració pública de la Comunitat Autònoma s'ha d'organitzar sobre la base d'evitar la duplicitat de càrrecs o funcions i la proliferació de la burocràcia.

Quatre. No hi ha d'haver més personal lliurement designat en la Comunitat Autònoma d'Aragó que l'estrictament necessari per al suport immediat dels òrgans polítics. Tots els càrrecs amb responsabilitats administratives directes, des del nivell equivalent a director general, són designats lliurement entre funcionaris.

CAPÍTOL II

Relacions de la Comunitat Autònoma amb les diputacions provincials

Article quaranta-cinc

U. En els termes que estableixi una llei de les Corts d'Aragó en el marc de la legislació de l'Estat, la Comunitat Autònoma ha d'articular la gestió ordinària dels seus serveis perifèrics propis a través de les diputacions provincials. La llei ha d'establir els mecanismes de direcció i control per part de la Comunitat.

Dos. La Comunitat Autònoma d'Aragó ha de coordinar les funcions pròpies de les diputacions provincials que siguin d'interès general a la Comunitat. A aquests efectes, i en el marc de la legislació de l'Estat, per llei de les Corts aprovada per majoria absoluta s'han d'establir les fórmules generals de coordinació i relació de les funcions que hagin de ser coordinades, i s'han de fixar, si s'escau, les singularitats que segons la naturalesa de la funció siguin indispensables per a la seva coordinació més adequada.

Tres. La Comunitat Autònoma pot transferir o delegar en les diputacions i en els ajuntaments, mitjançant una llei aprovada per majoria absoluta, facultats corresponents a matèries de la seva competència. Aquesta llei, ha de preveure en cada cas la corresponent transferència de mitjans financers, així com la forma de direcció i control que es reservi la Comunitat.

TÍTOL IV

Economia i Hisenda*Article quaranta-sis*

U. La Comunitat Autònoma d'Aragó disposa d'Hisenda autònoma per al finançament i desenvolupament adequats dels serveis propis de la seva competència en coordinació, tant amb la Hisenda estatal com amb les locals, i s'ha d'atenir especialment als principis de suficiència i de solidaritat en la redistribució intrarregional.

Dos. L'autonomia financera de la Comunitat Autònoma d'Aragó està garantida per la Constitució, la Llei orgànica de finançament de les comunitats autònomes i l'Estatut d'autonomia, mitjançant l'exercici de les potestats i competències que s'hi reconeixen.

Tres. La potestat tributària de la Comunitat Autònoma d'Aragó respon en la seva regulació als principis de generalitat i distribució equitativa de la càrrega fiscal entre els ciutadans cridats a satisfer-la.

Article quaranta-set

El patrimoni de la Comunitat Autònoma d'Aragó està integrat per:

- a) El patrimoni de la Comunitat en el moment d'aprovar-se l'Estatut.
- b) Els béns afectes a serveis transferits a la Comunitat Autònoma d'Aragó i els seus fruits i productes.
- c) Els béns adquirits per la Comunitat Autònoma d'Aragó per qualsevol títol jurídic vàlid.

Article quaranta-vuit

La Hisenda de la Comunitat Autònoma d'Aragó es constitueix amb:

U. Els rendiments dels impostos que estableixi la Comunitat Autònoma d'Aragó.

Dos. Els rendiments dels tributs cedits per l'Estat a què es refereix la disposició addicional segona i de tots aquells la cessió dels quals sigui aprovada per les Corts Generals.

Tres. Un percentatge de participació en la recaptació total de l'Estat per impostos directes i indirectes no cedits, inclosos els monopolis fiscals.

Quatre. El rendiment de les seves pròpies taxes per la utilització del seu domini públic, la prestació per part d'aquesta d'un servei públic o la realització per part d'aquesta d'una activitat que es refereixi al subjecte passiu, l'afecti o el beneficiï de manera particular.

Cinc. Les contribucions especials que estableixi la Comunitat Autònoma d'Aragó en l'exercici de les seves competències.

Sis. Els recàrrecs propis establerts sobre tributs estatals.

Set. Si s'escau, els ingressos procedents del Fons de Compensació Interterritorial.

Vuit. Altres assignacions amb càrrec als pressupostos generals de l'Estat o d'altres ens nacionals o internacionals.

Nou. L'emissió de deute i el recurs al crèdit.

Deu. Els rendiments del patrimoni de la Comunitat Autònoma d'Aragó.

Onze. Ingressos de dret privat, llegats i donacions.

Dotze. Multes i sancions en l'àmbit de la seva competència.

Tretze. Qualsevol altre tipus d'ingressos que es puguin obtenir en virtut de les lleis.

Article quaranta-nou

U. Quan es completi el traspàs de serveis o en complir-se el sisè any de vigència d'aquest Estatut, si la Comunitat Autònoma d'Aragó ho sol·licita, la participació anual en els ingressos de l'Estat a què es refereix el número tres de l'article quaranta-vuit i definida a la disposició transitòria novena, s'ha de negociar, en termes que assegurin la solidaritat interregional i la justícia distributiva a escala territorial, sobre les bases següents:

- a) El coeficient de població.
- b) El coeficient d'esforç fiscal en l'impost sobre la renda de les persones físiques.
- c) La quantitat equivalent a l'aportació proporcional que correspongui a la Comunitat Autònoma pels serveis i càrregues generals que l'Estat continuï assumint com a propis.
- d) La relació inversa de la renda real per habitant de la Comunitat Autònoma respecte a la de la resta d'Espanya.
- e) Altres criteris que s'estimi procedents, entre els quals es valoren la relació entre els índexs de dèficit en serveis socials i infraestructures que afectin el territori de la Comunitat Autònoma i el conjunt de l'Estat, i la relació entre els costos per habitant dels serveis socials i administratius transferits per al territori de la Comunitat Autònoma i per al conjunt de l'Estat.

Dos. El percentatge de participació únicament pot ser objecte de revisió en els supòsits següents:

- a) Quan s'ampliïn o redueixin les competències assumides per la Comunitat Autònoma i que anteriorment realitzava l'Estat.
- b) Quan es produeixi la cessió de nous tributs.
- c) Quan es portin a terme reformes substancials en el sistema tributari de l'Estat.
- d) Quan, transcorreguts cinc anys després de la seva posada en vigor, l'Estat o la Comunitat Autònoma sol·liciti aquesta revisió.

Article cinquanta

La Comunitat Autònoma d'Aragó pot realitzar operacions de crèdit per cobrir les seves necessitats transitòries de tresoreria, d'acord amb l'ordenament vigent.

Article cinquanta-i

U. La Comunitat Autònoma, mitjançant una llei de les Corts d'Aragó, pot recórrer a qualsevol tipus de préstec o crèdit, emetre deute públic o títols equivalents per finançar despeses d'inversió, amb subjecció a l'ordenament vigent.

Dos. El volum i característiques de l'endeutament s'estableixen mitjançant una llei de les Corts d'Aragó, d'acord amb l'ordenació general de la política creditícia i en coordinació amb l'Estat.

Tres. Els títols emesos tenen la consideració de fons públics a tots els efectes.

Article cinquanta-dos

En el supòsit que l'Estat emeti deute que, totalment o parcialment, estigui destinat a la creació o millora de serveis situats a Aragó i transferits a la Comunitat Autònoma aragonesa, aquesta està facultada per elaborar i presentar el programa d'obres i serveis beneficiaris de l'emissió.

Article cinquanta-tres

Correspon a la Comunitat Autònoma d'Aragó vetllar pels interessos financers dels ens locals respectant l'auto-

nomia que els reconeixen els articles cent quaranta i cent quaranta-dos de la Constitució, i d'acord amb l'article trenta-cinc, u, segon, d'aquest Estatut.

Article cinquanta-cuatre

La Comunitat Autònoma d'Aragó gaudeix del mateix tractament fiscal que la llei atorgui a l'Estat.

Article cinquanta-cinc

U. El pressupost de la Comunitat Autònoma és únic, de caràcter anual, i inclou la totalitat de les despeses i ingressos d'aquesta i de tots els seus organismes, institucions i empreses.

Dos. Correspon a la Diputació General l'elaboració i execució del pressupost i a les Corts el seu examen, esmena, aprovació i control. El projecte de pressupost s'ha de presentar abans de l'últim trimestre de l'exercici en curs.

Tres. Una llei de les Corts d'Aragó ha de regular les normes d'organització i procediment per assegurar la rendició de comptes de la Comunitat Autònoma, que s'han de sotmetre a l'aprovació d'aquelles, sens perjudici del control que correspon al Tribunal de Comptes.

Article cinquanta-sis

L'exercici per part dels òrgans de la Comunitat Autònoma de les competències de naturalesa econòmica que amb caràcter d'exclusives o concorrents se li reconeixen en aquest Estatut han de ser actuades d'acord amb l'ordenació de l'activitat econòmica general i la política monetària de l'Estat en el marc dels objectius de política social i econòmica del Govern de la nació i amb respecte ple al principi de llibertat d'empresa reconegut a l'article trenta-vuit de la Constitució, sense que en cap cas aquest exercici pugui suposar, directament o indirectament, un fraccionament o ruptura de la unitat econòmica del mercat nacional.

Article cinquanta-set

U. La Diputació General d'Aragó, en l'àmbit del territori aragonès, ha de fomentar, com a poder públic, la modernització i el desenvolupament econòmic i social en el marc del que disposen els articles quaranta i cent trenta, u, de la Constitució, així com les societats cooperatives i similars i les diferents formes de participació a l'empresa, d'acord amb les facultats reconegudes a l'article cent vint-i-nou de la Constitució.

Dos. La Diputació General d'Aragó pot constituir empreses públiques per a l'execució de les seves funcions pròpies reconegudes en aquest Estatut, així com instar l'Estat a la creació d'empreses mixtes que estimulin l'activitat econòmica aragonesa.

Tres. D'acord amb el que estableixin les lleis de l'Estat, la Diputació General d'Aragó ha de designar, si s'escau, els seus propis representants en els organismes econòmics, les institucions financeres i les empreses públiques de l'Estat, les competències dels quals s'estenguin en el territori aragonès i que, per la seva pròpia naturalesa, no siguin objecte de transferència a la Comunitat Autònoma.

Quatre. La Diputació General d'Aragó ha d'intervenir en l'elaboració dels plans i programes econòmics de l'Estat, en la mesura que afectin Aragó, en els termes que assenyalava l'article cent trenta-u, dos, de la Constitució, i pot constituir institucions que fomentin la plena ocupació i el desenvolupament econòmic i social en el territori aragonès o participar-hi.

Cinc. La Diputació General d'Aragó ha de vetllar per l'equilibri territorial d'Aragó i per la realització interna del principi de solidaritat.

Article cinquanta-vuit

Correspon a les Corts d'Aragó:

U. L'establiment, modificació i supressió de:

- a) Els tributs propis de la Comunitat Autònoma.
- b) Els recàrrecs propis sobre els tributs de l'Estat.

Dos. La determinació dels elements quantificadors dels ingressos tributaris esmentats, així com de les exempcions, bonificacions i altres beneficis fiscals.

Tres. La sol·licitud de cessió de tributs de l'Estat i, si s'escau, de modificació i renúncia a aquests.

Quatre. La determinació del règim jurídic del patrimoni de la Comunitat Autònoma i de la seva administració, defensa i conservació en el marc de la legislació bàsica de l'Estat.

Article cinquanta-nou

Correspon a la Diputació General aprovar:

U. Els reglaments generals dels seus propis tributs.

Dos. Les normes reglamentàries dels recàrrecs propis sobre els tributs de l'Estat.

Article seixanta

U. La gestió, liquidació, recaptació i inspecció dels seus propis tributs correspon a la Comunitat Autònoma d'Aragó, la qual disposa de atribucions plenes per a l'execució i organització d'aquestes tasques, sens perjudici de la col·laboració que es pugui establir amb l'Administració tributària de l'Estat, especialment quan així ho exigeixi la naturalesa del tribut.

Dos. En cas de tributs cedits, la Comunitat Autònoma d'Aragó n'ha d'assumir per delegació de l'Estat la gestió, liquidació, recaptació, inspecció i revisió, si s'escau, sens perjudici de la col·laboració que es pugui establir entre les dues administracions, tot això d'acord amb el que especifiqui la llei que fixi l'abast i condicions de la cessió. La cessió de tributs comporta les transferències dels mitjans personals i materials necessaris per a l'exercici d'aquesta gestió.

Tres. La gestió, liquidació, recaptació, inspecció i revisió, si s'escau, dels altres tributs de l'Estat recaptats a la Comunitat Autònoma correspon a l'Administració tributària de l'Estat, sens perjudici de la delegació que aquella pugui rebre d'aquesta, i de la col·laboració que es pugui establir, especialment quan així ho exigeixi la naturalesa del tribut.

TÍTOL V

Reforma de l'Estatut

Article seixanta-u

U. La iniciativa de la reforma d'aquest Estatut correspon a la Diputació General d'Aragó a les Corts aragoneses a proposta d'un cinquè dels seus diputats i a les Corts Generals.

Dos. La proposta de reforma requereix, en tot cas, l'aprovació de les Corts d'Aragó per majoria de dos terços i l'aprovació de les Corts Generals mitjançant una llei orgànica.

Tres. Si les Corts d'Aragó o les Corts Generals no aproven la proposta de reforma, aquesta no pot ser sotmesa novament a debat i votació fins que hagi transcorregut un any.

Article seixanta-dos

El procediment previst a l'article anterior no és aplicable a la reforma de l'Estatut portada a terme en execució de l'article cent quaranta-vuit, dos, de la Constitució. A aquests efectes, n'hi ha prou que la iniciativa sigui formulada per la cinquena part dels diputats i aprovada per majoria absoluta dels membres de les Corts d'Aragó i per les Corts Generals, mitjançant una llei orgànica.

DISPOSICIONS ADDICIONALS

Primera.-U. Mitjançant la corresponent norma de l'Estat, i sota la tutela d'aquest, s'ha de crear i regular la composició i funcions d'un patronat de l'arxiu de la Corona d'Aragó, en què han de tenir participació preeminent la Comunitat Autònoma aragonesa i altres comunitats autònomes.

Dos. La Comunitat Autònoma d'Aragó ha d'informar del corresponent avantprojecte de norma estatal a què es refereix el paràgraf anterior.

Segona.-U. L'Estat cedeix a la Comunitat Autònoma, en els termes previstos al paràgraf tres d'aquesta disposició, el rendiment dels tributs següents:

- a) Impost sobre el patrimoni net.
- b) Impost sobre transmissions patrimonials i actes jurídics documentats.
- c) Impost sobre successions i donacions.
- d) La imposició general que s'estableixi sobre vendes en la seva fase detallista.
- e) Els impostos sobre consums específics en la seva fase detallista, llevat dels recaptats mitjançant monopolis fiscals.
- f) Les taxes estatals sobre els jocs de sort, envit o atzar.

La supressió o modificació eventual d'algun d'aquests tributs implica l'extinció o modificació de la cessió. Les modificacions que determinin qualsevol minoració dels ingressos de la Comunitat Autònoma determinen la revisió del percentatge de participació a què es refereixen els articles quaranta-vuit, tres, i quaranta-nou d'aquest Estatut, així com les mesures de compensació oportunes.

Dos. El contingut d'aquesta disposició es pot modificar mitjançant un acord del Govern amb la Comunitat Autònoma, aquell ha de tramitar com a projecte de llei. A aquests efectes, la modificació d'aquesta disposició no es considera una modificació de l'Estatut.

Tres. L'abast i condicions de la cessió els ha d'establir la Comissió Mixta a què es refereix el número u de la disposició transitòria sisena, que, en tot cas, els ha de referir a rendiments a Aragó. El Govern ha de tramitar l'acord de la Comissió com a projecte de llei.

Tercera.-L'exercici de les competències financeres reconegudes per aquest Estatut a la Comunitat Autònoma d'Aragó s'ha d'ajustar al que estableix la llei orgànica de finançament de les comunitats autònomes.

Quarta.-La celebració d'eleccions s'ha d'atenir al que disposin les Corts generals, amb la finalitat exclusiva de coordinar el calendari de les diverses consultes electorals.

Cinquena.-L'acceptació del règim d'autonomia que s'estableix en aquest Estatut no implica la renúncia del poble aragonès als drets que com a tal li hagin pogut correspondre en virtut de la seva història, els quals es poden actualitzar d'acord amb el que estableix la disposició adicional primera de la Constitució.

DISPOSICIONS TRANSITÒRIES

Primera.-Les primeres Corts d'Aragó estan compostes de la manera següent:

Osca té divuit diputats; Terol, setze, i Saragossa, trenta-dos.

Segona.-U. Des de l'entrada en vigor d'aquest Estatut fins a la constitució de les Corts d'Aragó es forma una assemblea provisional.

Dos. La composició d'aquesta Assemblea és la prevista a la disposició anterior. La distribució dels seus membres es realitza aplicant en cada província la regla D'Hondt al resultat obtingut en les últimes eleccions generals pels partits polítics i coalicions electorals que hagin obtingut, almenys, el cinc per cent dels vots emesos a Aragó. La designació correspon als respectius partits i coalicions, i poden formar part de l'Assemblea provisional, si així ho decideixen els partits als quals pertanyin, els parlamentaris a les Corts Generals i membres electes de corporacions locals, i en els designats han de concórrer les altres condicions d'elegibilitat i compatibilitat previstes a l'ordenament vigent.

Tres. Són competències d'aquesta Assemblea les següents:

- a) Elaborar i aprovar les normes del seu règim intern i organitzar els seus propis serveis.
- b) Dictar les normes que siguin necessàries per a les primeres eleccions a les Corts d'Aragó.
- c) Les que es derivin dels traspassos de competències de l'Administració de l'Estat.
- d) L'elecció, per majoria absoluta a primera votació i simple en posteriors, d'entre els seus membres, del president de la Diputació General.
- e) L'aprovació del programa de la Diputació General.
- f) Examinar i aprovar els seus propis comptes i els de la Diputació General.
- g) Aprovar el seu pressupost i el de la Comunitat Autònoma.
- h) L'exigència de responsabilitat política de la Diputació General.

Quatre. L'Assemblea provisional s'ha de constituir en el termini màxim de trenta dies, des de l'entrada en vigor d'aquest Estatut.

Cinc. L'Assemblea provisional es constitueix mitjançant la formació d'una Mesa d'edat, integrada per un president, un vicepresident i un secretari, i es procedeix a l'elecció de la Mesa, que està composta per un president, dos vicepresidents i dos secretaris. Aquests càrrecs són incompatibles amb la condició de membre de la Diputació General.

Sis. Dins els quinze dies següents a la constitució de la Mesa, es procedeix a l'elecció del president de la Diputació General pel procediment previst als articles vint-i-u i vint-i-dos d'aquest Estatut.

Set. Elegit el president de la Diputació General, queda dissolt l'ens preautonòmic.

Vuit. L'organització de la Comunitat Autònoma d'Aragó s'ha d'acomodar al que preveu aquest Estatut, i aquella s'ha de subrogar en tots els drets i obligacions de l'ens preautonòmic.

Tercera.-Fins que una llei de les Corts no reguli el procediment per a les eleccions a aquestes, aquestes s'han d'elegir d'acord amb els criteris següents:

- a) La Diputació General ha de convocar les primeres eleccions, que s'han de celebrar entre l'u de febrer i el trenta-u de maig de mil nou-cents vuitanta-tres, d'acord amb les previsions generals que s'estableixin.
- b) Les juntes provincials electorals tenen, dins els límits de la seva respectiva jurisdicció, la totalitat de les

competències que la normativa electoral vigent atribueix a la Junta Central.

Per als recursos que tinguin per objecte la impugnació de la validesa de l'elecció i proclamació dels membres electes és competent la Sala Contenciosa Administrativa de l'Audiència Territorial de Saragossa, sens perjudici de les atribucions que en aquesta matèria es puguin concedir en el seu moment al Tribunal Superior de Justícia d'Aragó.

Contra les resolucions de la Sala Contenciosa Administrativa de l'Audiència Territorial de Saragossa, o del Tribunal Superior de Justícia d'Aragó, si s'escau, no es pot interposar cap recurs.

c) En tot el que no preveu aquest Estatut, s'ha d'aplicar la normativa vigent per a les eleccions legislatives al Congrés dels Diputats, a excepció de les causes d'inelegibilitat que afectin els alcaldes i presidents de diputacions provincials.

Quarta.-U. Una vegada proclamats els resultats de les eleccions, i en el termini màxim de vuit dies, s'ha de procedir a la constitució de les primeres Corts d'Aragó, en la forma prevista als apartats 5 i 6 de la disposició transitòria segona d'aquest Estatut.

Dos. En segona sessió, que ha de tenir lloc com a màxim deu dies després de finalitzada la sessió constitutiva, s'ha de procedir a l'elecció del president de la Diputació General d'Aragó, d'acord amb les previsions contingudes en aquest Estatut.

Cinquena.-Mentre les Corts Generals no elaborin les lleis a què fa referència aquest Estatut i les Corts d'Aragó no legislin en les matèries de la seva competència, continua en vigor en el territori aragonès l'actual normativa de l'Estat, sens perjudici que el desplegament legislatiu, si s'escau, i la seva execució els porti a efecte la Comunitat Autònoma d'Aragó en els termes previstos en aquest Estatut.

Sisena.-U. Amb la finalitat de transferir a la Comunitat Autònoma d'Aragó les funcions i atribucions que li corresponguin d'acord amb aquest Estatut, s'ha de crear, en el termini màxim d'un mes, a partir de la constitució de la Diputació General, una comissió mixta paritària integrada per representants de l'Estat i de la Comunitat Autònoma aragonesa. Aquesta Comissió ha d'establir les seves normes de funcionament. Els membres de la Comissió de representants d'Aragó han de donar compte periòdicament de la seva gestió davant les Corts d'Aragó.

La Comissió Mixta ha d'establir els calendaris i terminis per al traspàs de cada servei. En tot cas, aquesta Comissió ha de determinar en un termini de dos anys, des de la data de la seva constitució, el termini en què s'ha de completar el traspàs de tots els serveis que corresponen a la Comunitat Autònoma d'Aragó, d'acord amb aquest Estatut.

Dos. Els acords de la Comissió Mixta han d'adoptar la forma de proposta al Govern de la nació, que els ha d'aprovar mitjançant decret, en què aquells hi han de figurar com a annexos a aquest i s'han de publicar simultàniament en el «Butlletí Oficial de l'Estat» i en el «Butlletí Oficial d'Aragó», i adquireixen vigència a partir d'aquesta última publicació.

Tres. Per preparar els traspàsos de competències i verificar-los per blocs orgànics de naturalesa homogènia, la Comissió Mixta de transferències està assistida per comissions sectorials d'àmbit nacional, agrupades per matèries la tasca fonamental de les quals és determinar, amb la representació de l'Administració de l'Estat, els traspàsos de mitjans personals financers i materials que hagi de rebre la Comunitat Autònoma. Aquestes comissions han de traslladar la seva proposta d'acord a la Comissió Mixta, que les ha de ratificar.

Quatre. La Comissió Mixta, creada d'acord amb el Reial decret quatre-cents setanta-cinc/mil nou-cents setanta-vuit, de disset de març, es considera dissolta quan es constitueixi la Comissió Mixta a què es refereix l'apartat u d'aquesta disposició transitòria.

Setena.-U. És títol suficient per a la inscripció en el Registre de la Propietat del traspàs de béns immobles de l'Estat a la Comunitat Autònoma d'Aragó la certificació per la Comissió Mixta dels acords governamentals degudament promulgats. Aquesta certificació ha de contenir els requisits exigits per la Llei hipotecària.

Dos. La transferència o delegació de serveis de l'Estat implica la subrogació de la Comunitat Autònoma en la titularitat de les relacions jurídiques corresponents.

Vuitena.-U. Els funcionaris i el personal contractat adscrits a serveis de titularitat estatal o a altres institucions públiques que resultin afectades pels traspàsos a la Comunitat Autònoma d'Aragó passen a dependre d'aquesta, i se'ls han de respectar tots els drets de qualsevol ordre i naturalesa que els correspongui en el moment del traspàs, fins i tot el de participar en els concursos de trasllat que convoqui l'Estat en igualtat de condicions amb la resta de membres del seu cos; d'aquesta manera poden exercir el seu dret permanent d'opció.

Dos. Mentre la Comunitat Autònoma d'Aragó no aprovi el règim estatutari dels seus funcionaris són aplicables les disposicions de l'Estat vigents sobre la matèria.

Novena.-U. Fins que no s'hagi completat el traspàs dels serveis corresponents a les competències fixades a la Comunitat Autònoma en aquest Estatut o, en tot cas, fins que no s'hagin complert cinc anys des de la seva entrada en vigor, l'Estat ha de garantir el finançament dels serveis transferits a la Comunitat amb una quantitat igual al cost efectiu del servei a Aragó en el moment de la transferència.

Dos. Per garantir el finançament dels serveis abans esmentats, la Comissió Mixta prevista a la disposició transitòria sisena ha d'adoptar un mètode encaminat a fixar el percentatge de participació previst a l'apartat tres de l'article quaranta-vuit. El mètode a seguir ha de tenir en compte tant els costos directes com els costos indirectes dels serveis, així com les despeses d'inversió que corresponguin.

Tres. La Comissió Mixta a què es refereix l'apartat dos ha de fixar el percentatge esmentat, mentre duri el període transitori, amb una antelació mínima d'un mes a la presentació dels pressupostos generals de l'Estat a les Corts Generals. Quatre. A partir del mètode fixat a l'apartat dos, s'ha d'establir un percentatge en què es consideri el cost efectiu global dels serveis transferits per l'Estat a la Comunitat Autònoma, minorat pel total de la recaptació obtinguda per aquesta mitjançant els tributs cedits en relació amb la suma dels ingressos obtinguts per l'Estat en els capítols I i II de l'últim pressupost anteriors a la transferència dels serveis.

Desena.-Fins que l'impost sobre el valor afegit no entri en vigor, se cedeix a la Comunitat Autònoma el de luxe que es recapta en destinació.

Onzena.-La Comunitat Autònoma d'Aragó assumeix amb caràcter definitiu i automàtic i sense solució de continuïtat els serveis que li hagin estat traspasats fins a l'entrada en vigor d'aquest Estatut. Amb relació a les competències el traspàs de les quals estigui en curs d'execució, se n'ha de continuar la tramitació d'acord amb els termes establerts pel corresponent decret de traspàs. Tant en un cas com en l'altre, les transferències realitzades s'han d'adaptar, si és necessari, als termes d'aquest Estatut.

Dotzena.-Fins que una llei de les Corts d'Aragó no en determini la seu definitiva, aquestes, amb caràcter provisional, radiquen a la ciutat de Saragossa.

Tretzena.—Des de la data en què entri en vigor aquest Estatut, la Diputació General d'Aragó disposa de les facultats que atribueix a les comunitats autònomes el Reial decret dos mil vuit-cents seixanta-nou, de trenta de desembre de mil nou-cents vuitanta, o les normes que el substitueixin.

Catorzena.—Fins que no es transfereixi el tercer canal de titularitat estatal de televisió, Radiotelevisió Espanyola (RTVE) ha d'articular un règim transitori de programació específica per al territori d'Aragó, que s'emetrà per la segona cadena (UHF). El cost d'aquesta programació s'entén com a base per a la determinació de la subvenció que es pugui concedir a la Comunitat Autònoma d'Aragó, durant els dos primers anys del nou canal.

Per tant,

Mano a tots els espanyols, particulars i autoritats, que compleixin aquesta Llei orgànica i que la facin complir.

Palau de Marivent, Palma de Mallorca, deu d'agost de mil nou-cents vuitanta-dos.

JUAN CARLOS R.

El president del Govern,
LEOPOLDO CALVO-SOTELO Y BUSTELO

20820 LLEI ORGÀNICA 9/1982, de 10 d'agost, de l'Estatut d'autonomia de Castella-la Manxa. («BOE» 195, de 16-8-1982.)

JUAN CARLOS I, REI D'ESPANYA

A tots els qui vegeu i entengueu aquesta Llei orgànica.

Sapiguen: que les Corts Generals han aprovat la Llei orgànica següent i jo la sanciono.

TÍTOL PRELIMINAR

Article primer

U. Les províncies d'Albacete, Ciudad Real, Conca, Guadalajara i Toledo es constitueixen en Comunitat Autònoma sota el nom de Castella-la Manxa per accedir al seu autogovern, de conformitat amb la Constitució espanyola i amb aquest Estatut, que n'és la norma institucional bàsica.

Dos. La Junta de Comunitats de Castella-la Manxa és la institució en què s'organitza políticament i jurídicament l'autogovern de la regió, dins l'indissoluble unitat d'Espanya, pàtria comuna i indivisible de tots els espanyols.

Tres. La Junta de Comunitats té plena personalitat jurídica en els termes que estableix la Constitució i d'acord amb aquest Estatut.

Quatre. Els poders de la Junta de Comunitats emanen de la Constitució, del poble i d'aquest Estatut.

Article segon

U. El territori de la regió de Castella-la Manxa és el comprès a les províncies d'Albacete, Ciudad Real, Conca, Guadalajara i Toledo.

Dos. Una llei de les Corts de Castella-la Manxa ha de regular l'organització territorial pròpia de la regió sobre la base, en tot cas, del manteniment de l'actual demarcació provincial.

Article tercer

U. Als efectes d'aquest Estatut tenen la condició política de ciutadans de Castella-la Manxa els que, d'acord

amb les lleis generals de l'Estat, tinguin veïnatge administratiu en qualsevol dels municipis de la regió.

Dos. També gaudeixen dels drets polítics definits en aquest Estatut els espanyols residents a l'estranger que hagin tingut l'últim veïnatge administratiu en qualsevol dels municipis de la regió i acreditin aquesta condició en el corresponent Consolat d'Espanya. Igualment gaudeixen d'aquests drets els seus descendents si així ho sol·liciten, sempre que figurin inscrits com a espanyols en la forma que determini la llei de l'Estat.

Article quart

U. Els drets, llibertats i deures fonamentals dels ciutadans de Castella-la Manxa són els establerts a la Constitució.

Dos. Correspon als poders públics regionals promoure les condicions perquè la llibertat i la igualtat de l'individu i dels grups en què s'integra siguin reals i efectives, remoure els obstacles que impedeixin o dificultin la seva plenitud i facilitar la participació de tots els ciutadans en la vida política, econòmica, cultural i social de la regió.

Tres. La Junta de Comunitats ha de propiciar la igualtat efectiva de l'home i de la dona, promovent la plena incorporació d'aquesta a la vida social i superant qualsevol discriminació laboral, cultural, econòmica o política.

Quatre. Per a tot això, la Junta de Comunitats exerceix els seus poders amb els objectius bàsics següents:

a) La superació dels desequilibris existents entre els diversos territoris de l'Estat, en compliment efectiu del principi constitucional de solidaritat.

b) La consecució de la plena ocupació en tots els sectors de la producció i la garantia especial de llocs de treball per a les generacions joves.

c) L'aprofitament i la potenciació dels recursos econòmics de Castella-la Manxa i, en especial, de la seva agricultura, ramaderia, mineria, indústria i turisme; la promoció de la inversió pública i privada, així com la redistribució justa de la riquesa i la renda.

d) L'accés de tots els ciutadans de la regió als nivells educatius i culturals que els permetin la seva realització cultural i social.

e) La superació de les actuals condicions econòmiques i socials de la nostra regió que condicionen l'actual nivell d'emigració, així com crear les condicions necessàries que facin possible el retorn dels emigrants.

f) El foment de la qualitat de vida, mitjançant la protecció de la naturalesa i del medi ambient i el desenvolupament dels equipaments socials, amb especial atenció al medi rural.

g) La protecció i realçament del paisatge i del patrimoni històric i artístic.

h) La realització d'un sistema de comunicacions eficaç que potencii els intercanvis humans, culturals i econòmics entre tots els ciutadans de la regió.

i) La reforma agrària, entesa com la transformació, modernització i desenvolupament de les estructures agràries i com a instrument de la política de creixement, plena ocupació i correcció dels desequilibris territorials.

Article cinquè

U. La bandera de la regió es compon d'un rectangle dividit verticalment en dos quadrats iguals: el primer, al costat del pal, de color vermell carmesí, amb un castell d'or maçonat de sabre i aclarit d'atzur, i el segon, blanc.

Dos. La bandera de la regió ha d'onejar als edificis públics de titularitat regional, provincial o municipal, i figurar al costat de la bandera d'Espanya, que ha de tenir un lloc preminent; també hi pot figurar la representativa dels territoris històrics.